

dat hier ook hartelijke instemming gevonden werd met anderer blijdschap; dat hier de jubeltoon weerklank vond; maar dat ook de kreet der smart met warme deelneming zou worden beantwoord. Ik voor mij kan niet gelooven, dat één gemeentelid van hier kon vertrekken zonder den levendigen indruk mede te nemen, dat er ook op deze aarde nog sprake kan zijn van vrede en rust, dat er ook hier bij alle leed en tegenspoed nog een innig geluk bestaanbaar is. Wie blijmoedig gestemd was, las hier op anderer gelaat de uiting van zijn eigen innerlijk gemoedsleven; wie met allerlei bezoeking had te worstelen, ontving hier, door die heerlijke, diep-meevoelende warmte, kracht en moed om straks weer allen onspoed het hoofd te bieden.

Het spreekt vanzelf, dat de bewoners dier nederige pastorie de ziel van al die warmte en gezelligheid uitmaakten; dat hun karakter en levensopvatting zich uitspraken in die opvatting van huiselijkheid. Maar toch, zelfs zonder den ernstigen, maar niet onvriendelijken oogopslag van den leeraar; zonder het zonnige, van sympathie stralend gelaat van het jonge vrouwtje, zou de zwaarst bezochte in deze omgeving alle leed vergeten; waar uit alles een zeldzame eenheid en overeenstemming bleek van het jonge echtpaar, ondanks alle verschil in karakter en opvoeding.

Hij was eenvoudig, op het land groot geworden. Van eenige neiging tot teruggetrokkenheid was hij niet vrij te pleiten, en misschien lag daarin wel de oorzaak, dat hij nooit bijzonder „getapt” was geweest onder de amici fraters. Erkend moet echter, dat slechts zeer enkelen dieper zagen dan alleen het uitwendige; verreweg de meesten deden geen moeite zich in zijn psychisch leven in te denken. En niemand begreep, dat verschillende omstandigheden hem min of meer dwongen, zich in hoofdzaak tot zijne studiën te beperken, hoezeer ook hij ongetwijfeld zijn gezichtskring zoo breed mogelijk uitbreidde.